

Lidköpings kommun
kommun@lidkoping.se

2020-03-09
1 (21)
Dnr-SI 2019:6922

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Tuns
skola i Lidköping kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Tuns skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Tuns skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas genom att styra och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen för öka elevernas delaktighet och inflytande i undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera eventuella skillnader i bedömningar och betyg samt följa upp dem i syfte att säkerställa att en likvärdig bedömning sker.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 28 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6922) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn leder och organiserar verksamheten med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det gör rektorn till exempel genom att skapa förutsättningar för lärarna på skolan att samverka. Skolans olika resultat följs upp och analyseras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. På skolan saknas dock ett strategiskt jämställdhetsarbete. Visserligen har rektorn kännedom om hur elevernas kunskapsresultat ser utifrån ett könsperspektiv, men ett strategiskt arbete på skolan som säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas saknas.

Rektorn ger lärarna möjlighet att samverka samt leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka. Bland annat genom att det finns en fastställd mötesstruktur som ger personalen möjlighet att samverka och lära av varandra. Enligt den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför granskningen möts lärarna på skolan bland annat i arbetsenhetsmöten, som leds av arbetslagsledaren. Vid dessa tillfällen ges lärarna möjlighet att samplanera, följa upp löpande arbeten samt utvärdera arbetsområden. Alla lärare på Tuns skola som undervisar i förskoleklass till årskurs 6 bildar ett arbetslag (arbetsenhet). I intervju uppger lärarna att de även har möjlighet att träffas i "lilla arbetsenheten" och då träffas lärarna som undervisar förskoleklass och åk 1-3 respektive åk 4-6 var och en för sig. Enligt rektorn samverkar lärarna då kring gemensamma områden utifrån respektive stadie. Lärarna i åk 1-3 kan ha mer samplanering då det finns flera lärare som har samma ämne, säger rektorn. Lärarna träffas också i så kallade processmöten, som leds av försteläraren, där de får möjlighet

att utveckla skolans arbete. Lärarna berättar att de arbetar med det systematiska kvalitetsarbetets utvecklingsområden när de har processmöten. Till exempel har de diskuterat måluppfyllelse utifrån elever med NPF-problematik samt gjort klassrumsobservationer hos varandra. Enligt lärarna beror det på vilket område som ska lyftas på processmötet om rektorn är delaktig. Rektorn är inte alltid med på mötena, men hon läser våra anteckningar, säger lärarna.

Granskningen visar att rektorns organisation och ledning av det pedagogiska arbetet har fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn som har innehaft uppdraget i ungefär nio månader vid tiden för Skolinspektionens granskning ger exempel på att hon leder och styr skolans utveckling genom det som kommer fram i det systematiska kvalitetsarbetet samt genom att träffa försteläraren och arbetslagsledarna. Rektorn berättar att försteläraren driver utvecklingsarbetet och har fått mandat av rektorn för det, det var så redan innan rektorn började arbeta på skolan. Rektorn träffar försteläraren en gång i veckan. Då pratar de om skolans utveckling, exempelvis behandlades området normer och värden vid tiden för Skolinspektionens besök.

I intervjuer med lärare framkommer det under Skolinspektionens besök på Tuns skola att lärarna på skolan tar stort ansvar för exempelvis det kollegiala lärandet och skolans utveckling. Lärarna har arbetat tillsammans på skolan länge och har väl utarbetade arbets- och förhållningssätt som de tillämpar och dessa har inte förändrats under den nya ledningen. Rektorn bekräftar att lärarna tar mycket ansvar och att det fungerar bra eftersom de är självgående. Det är en lärargrupp som arbetat länge på skolan och de ställer upp för varandra, det är en tillgång, säger rektorn. Lärarna saknar dock en kommunikation med rektorn kring hur hon leder skolans utveckling. För att ytterligare förbättra det arbete som pågår på Tuns skola kan det finnas behov av att rektorn tydligare kommunicera med lärarna kring förutsättningarna för skolans utveckling.

Rektorn följer upp och analyserar resultat

Granskningen visar att skolans olika resultat följs upp och analyseras. I det systematiska kvalitetsarbete som Skolinspektionen tagit del av framgår att de kvalitetsmätningar som görs varje år bland annat är uppdelade i kunskap och lärande 1 (KUL 1) och normer och värden (NOV), inflytande och ansvar (IOA) samt kunskap och lärande 2 (KUL 2). I dessa olika mätningar följs bland annat undervisningen, elevernas utveckling och lärande samt elevernas kunskapsresultat upp. I de olika dokumenten framhålls att resultaten av mätningarna ska ligga till grund för rektorns åtgärder och prioriterade utvecklingsområden.

Lärarna och rektorn berättar att rektorn följer upp elevernas resultat i skolans systematiska kvalitetsarbete, och att skolans utvecklingsområden identifieras i det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn berättar att de tittat särskilt på de elever som inte når målen och analyserat om skolan behöver förstärka arbetet med för att nå en bättre målluppfyllelse. Rektorn berättar att ett av utvecklingsområdena för att öka målluppfyllelsen handlar om att utveckla undervisningen kring elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Rektorn leder arbetet tillsammans med försteläraren, de ser vad de på skolan behöver arbeta vidare med, men även arbetslagsledaren och elevhälsan är med och analyserar skolans utvecklingsbehov, säger rektorn. Representanterna för elevhälsan berättar till exempel att analyser av resultat är en stående punkt på agendan när de har elevhälsomöten (EHM). Elevhälsan deltar även i analysmöten samt uppföljningar av bedömning och bedömningsarbetet.

Ett strategiskt jämställdhetsarbete saknas på skolan

Granskningen visar att det på skolan saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete även om intervjuer visar att det i varierande grad pågår ett arbete för jämställdhet inom skolan, utifrån respektive lärares egna initiativ. De intervjuade eleverna uppger att de tycker att lärarna behandlar flickor och pojkar lika. Rektorn uppger i intervju att de arbetar med jämställdhet hela tiden, att det ingår lite i värdegrundsarbetet men att det arbetet inte är så tydligt. I det systematiska kvalitetsarbetet ska lärarna tänka utifrån flickor och pojkar, säger rektorn, men eftersom det är en liten skola hamnar det mer på individnivå än kön. Enligt representanterna för elevhälsan sker det ett jämställdhetsarbete på skolan men inget övergripande, det är mer utifrån egna initiativ från lärarna. Lärarna berättar att det mer handlar om individnivå, att de ser eleverna som individer. Eftersom de har få elever på skolan tänker de på jämställdhet i det dagliga arbetet, till exempel genom att de har lyft genus med eleverna eller att de tänker på det när de köper in läromedel. Lärarna berättar att det finns en medvetenhet i personalgruppen och att de kanske ska få in jämställdhetsarbetet i sitt årshjul framöver. I intervju med både representanter för elevhälsan och rektorn framkommer det att elevhälsoteamet har arbetet fram ett årshjul för skolans undervisning kring HBTQ-frågor. Enligt representanterna från elevhälsan framkommer bland annat hur skolan ska arbeta med jämställdhet i årshjulet. Både representanterna för elevhälsan och rektorn berättar att lärarna, utifrån årshjulet, genomfört en självskattning av hur de, till exempel arbetar normkritiskt. Enligt rektorn är de på god väg att arbeta utifrån det antagna årshjulet.

Av både intervjuer och inskickade dokument framkommer att skolan uppmärksammat skillnader när det kommer till elevernas kunskapsresultat utifrån könstillhörighet, till exempel är det flest pojkar som inte når kunskapsmålen. Rektorn beskriver i ett av de inskickade dokumenten att resultaten för flickors och pojkars lärande på en liten

skolenhet snarare hamnar på individnivå än uppdelat på flickor och pojkar, men att det även för dem är viktigt att beakta skillnaderna. Hur de på skolan gör beaktar skillnaderna framkommer inte och inte heller att det sker några särskilda insatser i syfte säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas genom att styra och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Skolinspektionens granskning visar att det på skolan saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete även om det i varierande grad pågår ett arbete för jämställdhet inom skolan.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.

När ett arbete är strategiskt handlar det om att se helheten och om att förstå hur arbetet ska leda till ett resultat på lång sikt. Det handlar om att ha en långsiktig plan där personal ska få hjälp att ta ut kompassriktningen för olika val som de behöver göra. Det behöver finnas en medvetenhet bland både personal och elever om hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan. Det kan handla om att de krav och förväntningar som ställs på eleverna bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan behöver ha strategier som följs upp och omprövas för att på ett effektivt sätt motverka traditionella könsmonster.

Det kan exempelvis handla om att ha utformat gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektorn behöver försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Varje lärare ska särskilt verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. För att det ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad

jämställdhet innebär. Utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer måste systematiskt och löpande följas upp på ett sådant sätt att könsmönster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera anmälningar om kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen eller könsmönster som synliggörs genom elevhälsans arbete. Även kunskapsresultat för pojkar och flickor fördelat på olika årskurser och hur elever svarar på enkäter kan ge insyn i hur jämställdhetsarbetet fungerar på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar att ett strategiskt arbete inleds i syfte att säkerställa att alla elever oavsett kön ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Arbetet bör styras och ledas av rektorn.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen på Tuns skola är tydligt målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är väl strukturerad och består av en variation av olika typer av uppgifter och aktiviteter som eleverna deltar i. Den digitala teknik som finns tillgänglig på skolan används kontinuerligt på ett sätt som ger möjlighet till variation och delaktighet. Även om eleverna arbetar med likartade uppgifter under lektionerna förekommer anpassning av både undervisningsmaterialets innehåll och av arbetssätt utifrån elevernas enskilda behov och förutsättningar. Eleverna är till viss del delaktiga i sitt eget lärande, dock är de i liten omfattning delaktiga i utformningen av undervisningen.

Undervisningen är målfokuserad, varierad och strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att lärarnas undervisning är målfokuserad och strukturerad. Vid samtliga lektioner som observerats under granskningen fanns en tydliggjord struktur

där lektionens olika moment på olika sätt klargjordes för eleverna, till exempel med hjälp av schema med bildstöd eller genom att eleverna i vissa klassrum har enskilda scheman på bänken. I samtliga besökta klassrum står följande rubriker på tavlan: lärandemål/lektionsmål; aktivitet/att göra och begrepp. I intervju berättar lärarna att de arbetat fram en struktur som de använder på skolan, som innefattar lektionsstart, hur de ska motivera eleverna samt hur de ska avsluta lektionerna. Vi börjar med att gå igenom vad som kommer hända på lektionen och vilka mål som ämnet och området har, säger lärarna. När de avslutar knyter de ihop lektionen eller har en "check" på hur det varit. Detta bekräftas även i intervju med eleverna. Vid de observerade lektionerna kopplar läraren i dialog med eleverna samman det pågående arbetet med de moment de tidigare arbetat med, vilket sätter in lektionsinnehållet i ett sammanhang.

Granskningen visar vidare att undervisningen är varierad, balanserad och till synes stimulerande för eleverna. Vid Skolinspektionens observationer ges exempel på hur enskilda lektioner består av flera olika arbetssätt, uppgifter och metoder. Det bedrivs helklassundervisning men även elevarbete i grupp och enskilt arbete förekommer. Lektionerna varierar med inslag av till exempel högläsning, lärarledda genomgångar och rörelse. Några av lärarna låter även eleverna möta olika typer av medier i undervisningen, till exempel genom att visa filmer som knyter an till arbetsområdet samt att eleverna delar av lektionerna arbetar med hjälp av surfplattor. I intervju betonar lärarna vikten av att ha variation på sina lektioner, med till exempel olika arbetssätt. Eleverna beskriver att de arbetar med olika saker under lektionerna och att arbetssätten varierar genom att de till exempel arbetar enskilt eller i grupp. Vid Skolinspektionens observationer ses lärarna stödja, motivera och uppmuntra eleverna när de arbetar. Lärarna fångar också upp elevernas frågor, fördelar ordet till alla elever och resonerar med eleverna, till exempel kring nya begrepp.

Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen, utifrån behov och förutsättningar
Granskningen visar att lärarna överlag uppmuntrar, stimulerar och utmanar eleverna i sin undervisning. Vid Skolinspektionens observationer ses lärarna ge eleverna talutrymme och uppmuntra dem att delta i samtal i helklass. Eleverna kan till exempel få berätta något speciellt om det område de arbetar med. Flera lärare uppmuntrar eleverna, till exempel genom att säga att de är "superduktiga" eller att de har jobbat "grymt bra". Eleverna beskriver i intervjuer att lärarna på olika sätt uppmuntrar dem genom att till exempel berömma dem när de presterat bra. Vi brukar få bra kommentarer av läraren, säger några elever. Eleverna berättar också att lärarna till exempel kan skriva "bra jobbat" i deras böcker. Lärarna berättar att de arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära och anpassar undervisningen så att eleverna utmanas utifrån sina respektive behov och förutsättningar. Lärarna ger exempel på olika strategier de använder för att motivera

eleverna i skolarbetet, bland annat genom att använda deras intressen samt visa dem vad de, enligt läroplanen, ska lära sig. Lärarna säger också att deras elever är nyfikna och engagerade, "ibland vill de till och med spontant ta reda på mer".

Granskningen visar vidare att undervisningen anpassas efter elevernas olika behov. Eleverna beskriver bland annat att vissa elever kan lyssna på texter med hjälp av surfplatta och att de har läromedel med olika svårighetsgrad. Eleverna beskriver också att de kan få både lättare och svårare uppgifter. Lärarna berättar att eleverna är vana vid att olika elever arbetar med olika saker. Vi har ibland extra anpassningar även till de elever som har hunnit långt i sin utveckling, den stora utmaningen är de som inte hunnit lika långt, säger lärarna. De berättar också att de, eftersom de inte har så stora elevgrupper, kan lägga krut på att hjälpa de elever som behöver stöd. Vi har lätt att differentiera, säger lärarna. I intervju med representanterna för elevhälsan berättar de att de gör besök i klassrummen och att de då kan stötta lärarna i undervisningen, antingen genom att berätta det de ser för lärarna eller genom att lärarna undrar över något. De kan till exempel hjälpa till med anpassningar av material, såsom bildstöd eller läromedel. Under de besökta lektionerna förekommer flera tillfällen där lärarna ger instruktioner enskilt till elever efter den gemensamma genomgången för att eleverna ska komma igång med sina arbetsuppgifter. Några elever får också instruktioner kring extra uppgifter de kan göra om de hinner klart med arbetsuppgifterna lärarna ger dem inledningsvis.

Eleverna är till viss del delaktiga i sitt eget lärande, men är i liten omfattning delaktiga i utformningen av undervisningen

Granskningen visar att lärarna på Tuns skola till viss del arbetar med att göra eleverna delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande. I skolans systematiska kvalitetsarbete beskriver lärarna att de jobbar med ett elevaktivt arbetssätt vilket innebär att de i undervisningen arbetar med öppna och utmanande frågor och problematiserar situationer som bidrar till att eleverna får möjlighet att uttrycka sina tankar i olika klassrumsdiskussioner. Vid flera av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför framkommer att lärarna i stor utsträckning använder sig av öppna frågor för att låta eleverna reflektera utan givna svar. Lärarna berättar att de får eleverna att reflektera över sitt eget lärande genom att göra dem uppmärksamma på deras progression, till exempel genom att jämföra hur de läste tidigare och hur de läser nu. Lärarna beskriver också att de låter eleverna få reflektera över sitt lärande när de avslutar sina lektioner.

Vidare berättar lärarna att eleverna är delaktiga i planeringen och kan vara med och påverka undervisningen. När eleverna beskriver vad de får vara med att bestämma kring rör det främst saker som ligger utanför undervisningen. Några elever beskriver

att de får vara med och rösta när de ska ha rörelsepauser och att de fick vara med och bestämma när de skulle byta platser i klassrummet. Några andra elever berättar att om de vill ha längre raster får de skriva ner varför de vill ha det samt att de får bestämma om möbleringen i klassrummet. I någon klass får eleverna vara med och bestämma hur de ska redovisa eller skriva en text, och lärarna tydliggör för dem när de får vara med och bestämma. Enligt eleverna har eleverna i de äldre klasserna mer inflytande än de yngre.

När det gäller utvärdering beskriver eleverna att det är lite olika, i vissa klasser får de oftare visa vad de tyckt om lektionen än i andra. Ibland får vi på slutet av lektionerna visa med tummen upp eller ned vad vi tycker, berättar några elever. Några andra elever säger att de aldrig gör så. Vid några av de besökta lektionerna frågar lärarna eleverna vad de tyckte om lektionen, exempelvis får eleverna i en klass utvärdera genom att säga två positiva och en utvecklande synpunkt. Lärarna berättar att eleverna inte utvärderar undervisningen i sig så ofta utan att det mer handlar om deras lärande, vad de jobbat med och vad de lärt sig.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen för öka elevernas delaktighet och inflytande i undervisningen.

Granskningen visar att lärare tillsammans med rektorn på Tuns skola behöver utveckla verktyg och arbetssätt för att göra eleverna mer delaktiga i planering samt utvärdera undervisningen för att på så sätt öka elevernas delaktighet och inflytande. Då delaktighet och inflytande handlar om i vilken utsträckning lärarna möjliggör för eleverna att medverka i planering och utvärdering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll är det inte tillräckligt att eleverna får vara med och bestämma till exempel när de ska ha rörelsepauser eller när de ska byta platser i klassrummet, som är de exempel som framkommer i granskningen.

Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

För att elevers delaktighet och inflytande i skolan ska bli en realitet bör lärare involvera elever på ett konkret sätt i alla ämnen. Det handlar om i vilken utsträckning lärarna möjliggör för eleverna att medverka i planering och utvärdering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Eftersom inflytandet ska vara påtagligt, det vill säga tydligt för eleverna, räcker det inte med att läraren själv planerar undervisningen, med hänsyn till elevernas intressen och tidigare erfarenheter. Detta kan ses som ett indirekt elevinflytande, men för att inflytandet ska vara äkta behöver eleverna stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner. Elevers delaktighet och inflytande över undervisningen kan också innebära olika grad av aktivitet från elevernas sida och behöver givetvis också skilja beroende på elevernas ålder och mognad. Det kan vara allt ifrån att undervisningens innehåll präglas av elevernas erfarenheter till att eleverna är med och styr sin egen kunskapsutveckling utifrån uppsatta mål med hjälp av lärarens handledning och utmaningar.

Även om undervisningen ska styras av läroplanen finns det utrymme i undervisningen för elevers inflytande. När det gäller val av innehåll i undervisningen finns exempelvis ett utrymme för lärare och elever att tillsammans i planeringen resonera kring vad det centrala innehållet i detalj ska fokusera på inom respektive ämne. Vilka arbetsformer som bäst lämpar sig för att utveckla dessa kunskaper och hur det ska redovisas är också viktiga aspekter att låta eleverna få resonera kring, i syfte att de successivt ska kunna få ökat eget ansvar.

När läraren utvärderar undervisningen är det viktigt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs. Det är viktigt att eleverna upplever att lärarna tar tillvara på deras synpunkter för att utveckla undervisningen, så att eleverna upplever att deras upplevelser och erfarenheter tas tillvara.

Skolinspektionen rekommenderar därför att ett arbete påbörjas för att utveckla verktyg och arbetssätt för att göra eleverna mer delaktiga i planering samt utvärdering av undervisningen för att på så sätt öka deras delaktighet och inflytande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att elevernas lärmiljö vid Tuns skola till största delen präglas av trygghet och studiero. Lärarna har metoder för att skapa lugn och en undervisningsmiljö inriktad på lärande. Detta sker både genom förebyggande arbete och åtgärdande insatser om ordningsproblem uppstår. Arbetet systematiseras bland annat genom skolans gemensamma arbete med tydliggörande pedagogik och tydliga strukturer. Vidare finns ett aktivt och systematiskt arbete för att främja elevernas trygghet under skoldagen. Genom regelbunden utvärdering och kartläggning åtgärdas otrygghet, och det finns flera exempel på förebyggande insatser som görs gemensamt på skolan.

Det finns ett medvetet arbete på skolan för att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett aktivt och systematiskt arbete på Tuns skola för att förebygga kränkningar och skapa goda relationer mellan elever. Både lärare, elevhälsans representanter och rektorn ger flera exempel på insatser som görs, bland annat beskrivs att de genomför rastaktiviteter för att aktivera eleverna samt skapa gemenskap. De beskriver också att Lidköpings kommun jobbar med ett projekt kallat fullföljda studier (FIL), där det genomförs enskilda samtal med alla elever i de olika klasserna för att få en bild av hur de upplever både studieron och tryggheten i klassen. I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför granskningen beskriver rektorn att kunskapsunderlaget från de enskilda samtalen används i det fortsatta arbetet med att skapa en ökad studiero och trygghet i klassen med syfte att eleverna ska känna och uppleva ett bra studieklimat. Vidare har även sociogram genomförts inom skolans arbete med trygghet. Skolans gemensamma ord (gemenskap, trygghet och lärande) lyfts också fram som en del i arbetet med trygghet. I intervju med eleverna berättar de att de tillsammans på skolan har bestämt orden. Eleverna berättar att orden betyder att de är snälla mot varandra, att de ska känna sig trygga och att de lär sig i skolan. Eleverna berättar att alla på skolan känner till reglerna och att lärarna pratar med dem om vad reglerna innebär.

Elevhälsans representanter berättar att det sker ett aktivt värdegrundsarbete på skolan och nämner olika insatser som genomförs. Bland annat nämns att de pratat om de demokratiska begreppen med eleverna samt att klassråden är en aktiv del i arbetet. Även rektorn ger exempel på insatser som genomförts, till exempel att de haft temadagar om hur man är en bra kompis. Enligt rektorn följs värdegrundsarbetet upp i det systematiska kvalitetsarbetet under normer och värden, samt i planen mot diskriminering och kränkande behandling. Värdegrundsarbete sker även löpande i undervisningen, vilket Skolinspektionen också ser exempel på vid observationer.

Vid Skolinspektionens granskning framkommer inte annat än att eleverna är trygga under skoldagen. Skolan genomför löpande flera kartläggningar för att utvärdera elevernas upplevelse av trygghet, både i form av enkätundersökningar och praktiska trygghetsvandringar, berättar de intervjuade. Några elever beskriver i intervju att de under trygghetsvandring berättat att det emellanåt förekommer bråk bakom en kulle på skolgården. Rektorn, representanterna för elevhälsan samt eleverna beskriver hur åtgärder vidtagits på skolan utifrån kartläggningarna, till exempel att rastvärdarna numera har gula västar för att synas bättre samt att de befinner sig vid platser där det händer incidenter i en högre utsträckning än tidigare, till exempel kullen. Eleverna beskriver också att de tycker att det är en trygg skola och att det är snälla elever som går på skolan.

Det finns ett samlat arbete för att skapa studiero för eleverna

Granskningen visar att undervisningssituationen för eleverna på Tuns skola till stor del präglas av studiero. Vid de intervjuer som Skolinspektionen haft med elever beskriver eleverna att de för det mesta får arbetsro på lektionerna och att de kan koncentrera sig på skolarbetet. Några elever berättar att det i någon klass kan bli lite stökigt på vissa lektioner, till exempel om det är en lång lektion eller sista lektionen på dagen. Eleverna berättar att lärarna säger till de elever som stör för att det ska bli lugnt i klassen och att det oftast hjälper, dock kan det beror på vilket klass och lärare det är. Enligt eleverna är vissa lärare bättre än andra på att säga till.

Att det oftast är god arbetsro i klassrummen bekräftas av lärare, elevhälsans representanter och rektorn. Även vid lektionsobservationer framkommer exempel på en övervägande lugn klassrumsmiljö där eleverna ostört arbetar med sina uppgifter eller lyssnar aktivt på läraren och varandra. På någon enstaka lektion störs dock ordningen av några få elever som är okoncentrerade. Eleverna blir vid ett antal tillfällen tillrättavisade av läraren med varierande resultat.

Att vissa elever upplever att andra elever stör, som framkommer ovan, åtgärdar lärarna i stunden bland annat genom att elever kan ha på sig lurar samt att de får

möjlighet att sitta på olika platser och arbeta. Lärarna beskriver ett pågående arbete med eleverna kring vad studiero innebär, exempelvis har de på utvecklingssamtalen frågat eleverna hur de själva gör för att få studiero. Lärarnas berättar att de vill förmedla till eleverna att det finns olika behov av studiero och att det är okej att göra olika för att få studiero.

När det gäller förebyggande arbete berättar lärarna och representanterna för elevhälsan att skolan jobbar med tydliggörande pedagogik och tydliga strukturer, som till exempel innefattar en gemensam lektionsstruktur, vilket i sin tur bidrar till studiero. I skolans systematiska kvalitetsarbete nämns att lärarna behöver arbeta mer med att hitta strukturer för att få arbetsro i vissa klasser. Det framgår av kvalitetsarbetet att "EHM" är ett nytt arbetssätt på skolan där elevhälsoteamet tillsammans med lärarna arbetat med att främja studieron i klassrummen. Bland annat har gemensamma strukturer tagits fram. Det framkommer också att vissa klasser på skolan har kartlagts med "EMH-metoden" som ett led i att skapa studiero.

Både lärare och representanterna för elevhälsan beskriver också att när det kommer till studiero underlättar det att skolan inte har så stora elevgrupper. Ett annat område som lyfts fram i arbetet med studieron är lärmiljön. Representanterna för elevhälsan berättar att lärarna utnyttjar skolans lokaler på ett bra sätt, till exempel genom flexibla studieplatser utanför klassrummen. Lärarna i sin tur berättar att elever som upplever sig störda kan få hörselkåpor eller sitta ute i korridoren och arbeta. Lärarna berättar också att de diskuterat olikheter med eleverna, och att det är okej att eleverna behöver olika saker för att få studiero. Som en del av skolans gemensamma strategier för att få och bibehålla studiero nämner även rektorn arbetet med struktur samt gemensamma diskussioner om hur de ska ha det i klassrummet. När det kommer till elevernas inflytande över arbetet med studiero berättar rektorn att de pratat om det tidigare och att de nu ska göra en plan för arbetet med inflytande, bland annat för att kunna se elevernas progression inom området.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn ger lärarna förutsättningar att diskutera bedömning och betygssättning. Det sker bland annat genom att det finns en samverkan både inom skolan och med lärare från andra skolor. Rektorn har hittills inte analyserat eventuella skillnader i lärarnas bedömningar ur olika aspekter.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar. Exempelvis genom att se till att det finns tid för lärarna att samverka kring bedömningar samt för att sambedöma nationella prov. Både lärarna och rektorn berättar att lärarna sambedömer, framförallt de nationella proven. Lärarna berättar vidare att de tänker i flera steg inför bedömningarna och använder sig av olika bedömningsstöd, till exempel använder de sig av gamla nationella prov samt mycket material från Skolverket rörande betyg och bedömning. Vi tittar på elevernas prestationer under hela arbetsperioden, inte bara i slutet, säger lärarna. Representerarna för elevhälsan uppger att de känner till resultaten på de nationella proven samt vilka bedömningar som görs. De har även analysmöten och uppföljningar kring hur bedömningen fungerar.

Rektorn beskriver att de lärare som arbetar på lågstadiet har större möjligheter att diskutera bedömningar utifrån olika ämnen med varandra, än vad lärarna på mellanstadiet har. Men lärarna på mellanstadiet kan ändå rådfråga varandra. Rektorn vet att lärarna pratar mycket med varandra och kan hjälpa varandra om de är osäkra på bedömningarna, säger rektorn. Vidare berättar rektorn att det också blir en säkerhet att hela mellanstadiet använder bedömningsstöden och de nationella proven. Lärarna sambedömer de nationella proven vilket gör att de får stöd även i att göra egna bedömningar av andra elevarbeten. Lärarna använder också elevers resultat på nationella prov för att jämföra sina bedömningar av andra arbeten eleven gör. Lärarna har arbetat länge på det sättet och känner sig säkra i bedömningarna, säger rektorn.

Rektorn behöver utveckla sin analys kring eventuella skillnader i omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn hittills inte har analyserat eventuella skillnader i lärarnas bedömningar. Det pågår ett utvecklingsarbete på skolan vad gäller likvärdiga bedömningar. I skolans systematiska kvalitetsarbete framgår att försteläraren arbetar med kollegialt lärande utifrån skolans gemensamma utvecklingsområden. Där ingår arbetet med likvärdig bedömning som utgår från Skolverkets Allmänna råd om betyg och betygssättning.

Lärarna berättar att rektorn hittills inte följt upp deras bedömningar, men att hon kommer följa upp dem inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Lärarna har svårt att svara på hur rektorn säkerställer att de sätter likvärdiga betyg eftersom rektorn inte arbetat så länge på skolan. När det gäller hur lärarnas bedömningar kvalitetssäkras svarar rektorn att hon har svårt att gå på djupet i varje bedömning eftersom lärarna har en tydligare kunskap om vad eleven kan än vad rektorn har. Rektorn berättar att hon säkerställer att likvärdiga bedömningar inför omdömen/betyg görs av lärarna genom att lärarna använder sig av bedömningsstöd, de nationella proven, som de även sambedömer, samt att de arbetar utifrån kunskapskraven. Rektorn uppger att hon är säker på att rätt bedömningar görs då lärarna jobbar mycket med kunskapskraven och är väl förtrogna med dem. Rektorn har dock inte tagit del av lärarnas bedömningar som de skrivit in i skolans digitala lärplattform och på frågan huruvida bedömningarna stämmer överens med bedömningsstöden svarar rektorn att hon måste jobba mer kring detta område.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera eventuella skillnader i omdömen och betyg samt följa upp dem i syfte att säkerställa att en likvärdig bedömning sker.

Granskningen av Tuns skola visar att rektorns analys av den bedömning och betygssättning som sker är begränsad. Bland annat har rektorn hittills inte följt upp lärarnas bedömningar eller analyserat eventuella skillnader i omdömen/betyg.

Lärarna ska enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen, samt informera rektorn. Hos rektorn ligger ett ansvar för att de bedömningar som görs av elevernas kunskapsutveckling och resultat är likvärdiga, det vill säga att elevernas kunskapsutveckling är bedömd på samma grunder och att bedömningen utgår från kunskapskraven. För att veta det behöver rektorn analysera bedömningarna utifrån skillnader och variationer mellan årskurser och klasser och i förhållande till resultaten på nationella prov i årskurser där dessa genomförs. Rektorn behöver sedan diskutera eventuella skillnader och variationer med lärarna. Enligt Skolverkets stödmaterial för bedömning ska kvalitetssäkringen ske, inte bara i relation till de nationella styrdokumenterna utan också mellan lärarna på skolan.

Det är viktigt att det på skolenheten finns rutiner för att analysera omdömen och nationella prov ur olika perspektiv för att säkerställa att bedömningen är så

rättvisande och likvärdig som möjligt, och att de nationella proven särskilt har beaktats. Om det kommer fram att det finns avvikelser mellan omdömen och resultat på nationella prov är det av stor vikt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på samt om de är motiverade eller inte. Sammantaget har rektorn ett ansvar för att detta analyseras för att fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna har olika tolkningar av styrdokumentet, eller på att lärarna bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt. Utifrån vad analysen visar behöver sedan rektorn sätta in och genomföra förbättringsinsatser. Dessa åtgärder ska ta sikte på att höja bedömningarnas och betygssättningens kvalitet. Syftet är att utjämna skillnader inom skolan mellan lärare, ämnen och årskurser. Det är av yttersta vikt att rektorn för samtal med lärarna om det som identifierats, och att de tillsammans tänker kring hur de kan förändra sitt arbetssätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på ett systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Det kan ske genom att utveckla det arbete som redan sker på skolan. Detta arbete kan exempelvis omfatta jämförelser av skillnader i bedömningar eller omdömen i olika ämnen och årskurser samt jämförelser av resultaten på nationella ämnesprov och omdömen. I arbetet behöver rektorn diskutera resultatet av analysen med lärarna.

På Skolinspektionens vägnar

X Bo Jersenius

Beslutsfattare
Signerat av: Bo Jersenius

X Jenny Bergman Westling

Föredragande
Signerat av: Jenny Bergman Westling

I handläggningen av ärendet har även utredare Ia Thun medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19 november 2019 och den 20 november 2019. Besöket genomfördes av Jenny Bergman Westling och Ia Thun.

Tuns skola ligger ca 30 km väster om Lidköping och är en kommunal grundskoleenhet (F-6). Vid enheten finns även förskola, fritidshem och ungdomsgård. Samtliga leds av rektor, som innehaft uppdraget sedan januari 2019. Skolan har två arbetslag, ett för F-6 och ett för fritidshem. Vid tiden för granskningen finns 68 elever på skolan. Rektorn har arbetat på skolan sedan januari 2019.

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Tuns skola i Lidköpings kommun>

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1:

Rektorn behöver säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas genom att styra och leda ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2:

Rektorn behöver se till att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen för öka elevernas delaktighet och inflytande i undervisningen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3:

Rektorn behöver analysera eventuella skillnader i omdömen och betyg samt följa upp dem i syfte att säkerställa att en likvärdig bedömning sker.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: